

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

50

Brno 2009

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 50
Volume 50

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Fotografie levalloiského hrotu nalezeného při výzkumu paleolitické lo-
kality Tvarožná-Za školou. Srov. studii P. Škrdly a kol. obr. 5:1. Foto
J. Špaček.

*A foto of the Levallois point found in the Paleolithic site Tvarožná-
Za školou. See the study of P. Škrdla et. al. Fig. 5:1. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2009

Copyright ©2009 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Obr. 114: Ostrava. Kostelní ulice. Pohled na zkoumanou plochu od severovýchodu. Abb. 114: Ostrava. Kostelní Str. Grabungsfläche. Blick von Nordosten.

OSTRAVA (K. Ú. MORAVSKÁ OSTRAVA, OKR. OSTRAVA)

Kostelní ulice, p. č. 50, 51, 60/1, 4236, 4912. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

V měsících červenci–září roku 2008 proběhl v historickém jádru Ostravy předstihový výzkum (NPÚ Ostrava č. akce 44/08), vyvolaný výstavbou bytového domu s názvem Městská brána. Lokalita se nachází v prostoru historického Přívozskeho předměstí v těsném kontaktu s linií městského opevnění, v bezprostřední blízkosti bývalé Kostelní brány. V současné době plochu výzkumu o plošné rozloze více než 800 m² vymezují ulice Kostelní a Biskupská, v západním sousedství se nachází kostel sv. Václava a před ním situovaný fragment hradební zdi.

Zkoumaná plocha (obr. 114) zaujímala parcely s domy na Kostelní ulici 14 (č. p. 91, staré č. p. 59) a 16 (č. p. 92, staré č. p. 60).

V počáteční fázi se výzkum zaměřil na dohled při strojním odebrání recentních povrchových vrstev a odstranění suti ze suterénních prostor již v minulosti demolované zástavby, vytvářející jihovýchodní frontu ulice Kostelní. Následně pak bylo dokumentováno zdivo obou z větší části podsklepených domů, nepodařilo se ale identifikovat stavební fáze, které by předcházely situaci zmapované plochy byla narušena rozsáhlým recentním zásahem, využitým k uložení stavebního a jiného odpadu. Odkryv se proto soustředil na severní a střední část obou parcel, v závěru výzkumu pak byl strojně realizován řez mimo vlastní stavební jámu směrem k předpokládanému průběhu hradební zdi.

K nejstarším aktivitám zjištěným na lokalitě patří část souvrství registrovaného v jihozápadní části plochy. Zde se v nadloží ulehklých sedimentů vyššího nivního stupně dochoval poměrně mocný půdní horizont, zčásti přeměněný na kulturní vrstvu, který obsahoval keramické zlomky, jež lze spojit s obdobím následným lokaci města (závěr 13.–1. pol. 14. století). Do tohoto souvrství byla v průběhu 14. století založena základová část městské hradební zdi, budované v několika páslech z lomového ka-

mene spojovaného písčitou maltou. Byly dokumentovány 4 pásy o celkové výšce zdiva cca 3 m a šířce v místě předzákladu až 2,6 m. Ve vzdálenosti cca 9 m severovýchodně od zdiva hrady byla zachycena hrana koryta vodoteče, jehož šifka dosahovala až 14 m, ploché dno bylo pozorováno v hloubce 0,6–1,4 m. Je nepochybné, že tento původně přírodní útvar, tj. rameno řeky Ostravice, zde plnil i fortifikační funkci a suploval hradební příkop. Z nejstarší části usazenin registrovaných při jeho dně pocházejí sporadické středověké keramické nálezy. Stěna přiléhající k hradbě vykazovala stopy zpevnění kameny. Usazeniny a naplaveniny absentovaly při severovýchodním okraji zkoumané plochy, je tedy pravděpodobné, že v exponovaném místě před Kostelní branou byla údržbě této vodoteče věnována zvýšená pozornost. Na základě náleзовé situace nelze rozhodnout, jaký je chronologický vztah hrady a vodního toku. Vzhledem k dynamickému vývoji údolní nivy Ostravice, která opakovaně při povodních překládala koryto, není vyloučeno, že se může jednat o útvar vzniklý teprve následně po výstavbě hrady.

Prozatím nelze jednoznačně stanovit ani dobu zániku funkce koryta. Sedimenty při dně překrýval zvrstvený zásyp, obsahující značné množství novověkých keramických nálezů, včetně větších fragmentů renesančních kachlů. Teprve analýza těchto náleзовých souborů snad umožní zásyp přesněji datovat. V 19. století, patrně v souvislosti s odstraněním hradeb, byl celý prostor nivelizován masivní navázkou, sestávající z hlinitopísčitych vrstev s vysokým podílem stavební suti, v jejímž rámci se vyskytují i redeponované vrstvy, obsahující středověkou keramiku. Až do těchto navázek bylo založeno zdivo domů č. p. 91 a 92.

Marek Kiecoň, Michal Zezula

Resumé

Ostrava (Bez. Ostrava), Kostelní Str., Parz. Nr. 50, 51, 60/1, 4236, 4912. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

OSTRAVA (K. Ú. KUNČICE NAD OSTRAVICÍ, OKR. OSTRAVA)

Frýdecká ulice 30, p. č. 1/1. Středověk, novověk. Zámek. Zjišťovací výzkum.

Ve dnech 25. 8.–26. 9. 2008 proběhl sondážní výzkum (NPÚ Ostrava akce č. 72/08), jehož úkolem bylo zjistit základní informace o charakteru archeologických situací na lokalitě dosud archeologicky nedotčené. Historie kunčického zámku se patrně uzavřela fatálním požárem v roce 1999, jehož následky jsou zřejmě nenapravitelné, takže současný majitel požádal o vynětí ruiny ze Státního seznamu nemovitých kulturních památek. Provedení archeologického výzkumu je jednou z podmínek sine qua non pro zrušení prohlášení této nemovitosti za kulturní památku. Současně byl nezbytný pro specifikaci podmínek ochrany a záchrany archeologického dědictví v případě, že by zde majitel hodlal v budoucnosti provádět stavební činnost.